سەمایەک سەهۆڵەکەی تواندەوە!..
بەهادین حاجی بەکر دارتاش

ئێوارەیەکی درەنگ وەخت سەماو ئاوێزان بوونی دوو جەستە لەمیلۆدیایەکدا، بووە کوانی تواند□و□ی بەفری سەر شەقامێک. چوار رۆژە چوار هەزار فتوادەرو شمشێر بەدەست کوچەو کۆڵانەکانی شار دەگەڕێن بەدوای خۆشەویستدا، چوار رۆژە نەفرەت لەسەمایەکی ئاسایی کە تەنیا دەتوانیت گوزارشتیک بێت لەحەزو ئارەزوی گەنجە گیرفان خاڵییەکانی ئەم شەقامە، کە ئەگەر بۆ چەند خولێکیش بووە بینینی سەمایەک تێکەڵ بەتاسەی ئارەزووکانیان بکەن و هەر نەبێت ئەم ئێوارە زاخاوێکی مێشکیان بدەن بەجوانی جوڵەی دوو جەستە کەخۆزگەی هەزاران گەنجی ئەم شارەی تیا تێکەڵ بوو. ئای خودایە چی قەوما، چ ئافاتێک رووی تێکردین، چ قیامەتێک هەستا، لەچ غەزەبێکدا نغرۆ بووین، چ سۆنامیەک ئەم شەقامەی لوول کرد لەگەل خۆیدا، تۆ بڵی بەئاگاری قیامەتی ئەم رووداوە ئێمە هەموو رێبوارانی ئەم شەقامە بسووتێنێت، یا لوتفەکەیت و تەنیا جەستەی ئەو دوو سەماکارە ‌نامۆو بێڕەوشت و کلتوربەزێنە‌ دەکەیتە خۆڵەمیش کە ئەو کفرە گەورەی کردیان و بەچەند جوڵەیەکی خۆیان شارێکیان شێواند؟ ! ئای خودایە ئەمە چ کفرێک بوو ک□ تۆ ع□ب□د□کانی خۆت ناچارکرد بەوەی هەر لەم شەقامە بێ نوێژەدا بەرماڵەکانیان راخەن و شەقام ببەستن و ئازادی هاتووچۆکردنیش ل□ تەماشاکەرانی سەماکەرانی ئێوارەی پێشوو بگرن.
ئای خودایە لەم هەموو دڵگەرمی و دڵگەورەیەی عەبدەکانی تۆ چۆن پەیامەکانت لەدەرەوەی هەرجۆرە هەڕەشەو توونـدوتیژی و شمشێر راوەشاندن و ملپەڕانێک ب□ااودەکەنەوە، کەزمانیان بەوشێوە خوێنی لێدەتکێت و بۆ کپکردنەوەی ئاڵۆشی دوو گەنج قیامەتێک بەرپا دەکەن، ئەلهـەق ئەم سوپای عەبدانە وەفادارن بەپەیامەکەی تۆ بۆ بەمقەدەس نیشاندانی سەوابتەکانی تۆ بۆ زیندو راگرتنی کلتورێک کە جێگەی بیرکردنەوە قسە لەسەرکردن و گۆڕانکاری نیە. چی رووی‌داو بۆ روویدا؟ ئەوەی روویدا تەنیا نمایشکردنی توانای هونەری دوو گەنج بوو کە لەنێو ئاپۆرەی شەقامی سەهۆڵەکەدا، وەک (ئیڤان)ی کچە سەماکەر دەڵێت تەنیا بۆ خۆشی و بۆ ئاشتی و خۆشەویستی بوو، ئەوەی روویدا وەک (میۆ)ی سماکار دەڵێت، تەنیا دەربڕینی ئەو خۆشەویستییە بوو چونکە سەما گوزارشتی جەستەیە بۆ دەربڕین.

بەڵام رووداوەکانی دوای سەماکە ئیتر تەنیا جوڵەیەکی جەستەی

سـەماکارێک نیە، بەڵکـو لەڕاسـتیدا کاردانەوەکـانی پشتەوەی ئەم سـەمایە دروست رەنگـدانەوەی گۆشەنیگاکـانی شـارنشینی و بەرکەوتە سیاسـی و کۆمەڵـایەتی و فەرھەنگیەکـانیەتی کە جەمسـەرە جیـاوازە کۆمەڵایەتیەکان بە ئاراستەی جیاوازو تەنانەت دژ بەیەکیشدا دێنێتە مەیـدان! ئەوانەی کە تـوڕە بـوون و کاریـان گەیانـد بەفەتـواو ھ□□ش□کـردن و لە خـوێن ھەڵکێشـانی جەسـتەی ئـینسـان، دەڵێـن ئەمە کلتـووروو دابـونەریتی ئەم کۆمەڵگـایەی ئێمە نیەو نـابێت رێگەپێدراوبێت. گریمان پاساوەکەی ئەم ئاراستەیە دروستەو کێشەکە کێشەی کلتورەو وەک خۆیان دەڵێن ئەمە کلتوریکی نامۆو بێگانەیە بە کۆمەڵگای ئێمە. کەواتە کلتور چییەو ئەمانە مەبەستیان چ کلتورێکە ؟! ھەموومان دەزانین کە کلتور بەشێکە لەسەرخانی کۆمەڵگا کە لەگەل رەوەنـدی ئـاڵوگۆڕە سیاسـی و ئـابوری و کۆمەڵایەتییەکـانی ھەر کۆمەڵگایەکدا گۆڕانی بەسەردادێت. کلتور بەھەموو ئەو حاڵەت و دیاردانە دەوترێت کە بەدوو فلتەری تەواوکەری یەکتردا تێدەپەڕێت کەئەویش ھەندێکیان بەرھەمی کاری ئنیسان و ھەندێکیشیان بەرھەمی فکـرو بیرکردنەوەمـانن. کەواتە سـەرەتاییترین پرسـیار ئەوەیە کەکلتـور لەگەڵ پەرەسـەندنی کۆمەڵگـای شکـل و شیـوازو بەرکەوتەی جیاواز دەگرێتەخۆ، کلتور حاڵەتێکی سائیدو چەقبەستوو راوەستاوی ھیچ کۆمەڵگایەک نیشان نادات. بەڵام ھەقیقەت ئەوەیە کە سروشت و بەرکەوتی سیاسی و کۆمەڵایەتی ھەموو کۆمەڵگاکان بەو شیوەیە کەھەر بـزوتنەوەیەک گۆشەنیگـای جیـاوازو ئاراسـتەی جیـاوازی ھەیە بۆ تێڕوانین لەسەر کلتورە دەورو جێگەو رێگەی کلتور. روانگەیەک ھەیە کە پێیوایە کلتور دیاریدەو حاڵەتیکی راوەستاوو جێگیرە قابیلی ھیچ جۆرە دەستلیدان و پەرەپێدانیک نیە، ئەم روانگەیە کۆمەڵگا دابەش دەکات بۆ چاک و خراپ و ب□ ح□□□□ و حەرام و… روانگەیەکی تریش ھەیە کە پێیـوایە کلتـور بەردەوام لەحـاڵی گۆڕانکـاری و ئـاڵوگۆڕدایە، دەکـرێ ئەوەی دوێنێ بەمقـدەس زانـراوە ئەمڕۆ مەحکـوم بێـت و رێگەپیـدراو نەبێـت. ھەڵبەتە ھاوکـات لەگەڵ بەرەوپێشچـوونی کۆمەڵگادا ھۆکارگەلێکی سیاسی، ئابوری ، کۆمەڵایەتی و تەنانەت ژینگەیـش ھەیە کە کـاریگەری خۆیـان لەسـەر چۆنیەتـی نیشانـدان و نمایشکردنی کلتورەکان دادەنین.

بائێمە کلتوری جلوبەرگ لەبەرچاو بگرین و لەخۆمان بپرسین کەئایا جلوبەرگی کوردی ئێستاو (50) ساڵ لەمەوبەر ھەروەک یەک وایەو ھەر ھەمانە؟! بەدڵنیایی نەخیر، (50) ساڵ لەمەوبەر ئێمە تەنیا شەرواڵ و مراخانی و رانکوجۆغەمان ھەبوو، ئیستا ئەگەر نمایشی جلوبەرگە ھاوردەکانی چین بکەین لەدوانزەیان تەنیا دوو جۆریان ل□□□ابردوودا

هەبوو. سەرنج بدەن بازرگانی و سەرمایەگوزاری چ دەورێکی هەیە لە گۆڕین و گەشەپێدانی ئەم کلتورەدا، با بە روویەکی تردا سەرنجی کلتوری خواردن بدەین و لەخۆمان بپرسین ئایا بە راستی ئیستا لەشاری سلێمانیدا تەنیا قوبلی و فاسۆلیاو گۆشت و یاپراخمان هەیە، یان دەیان جۆری تری خواردن خۆی خزاندوەتە نیو کۆمەلگاوە. جیاوازیەکە ئەوەیە لەمەشیاندا دروستکردنی کلتوری خواردن یەکجار لاوازو نەبینراوەو ئەوەی کە ئەمڕۆش زۆرترین فرەشی هەیە ئەو خواردنە تەقلیدیەیە کە لەباووباپیرانمانەوە بۆمان ماوەتەوە، کە بەدەنیایی دیوەکی ئەمەش دەگەڕێتەوە بە ئەوەی بەرژوازی کورد بازاڕی بەجۆرێک کۆنترۆڵ کردووە لەڕێگەی هاوردەکردن و سوودو سەرمایەدا دەرفەتەکی بە گەشەسەندن و فراوانبوونەوەی کشتوکال و خواردن و کلتوری خواردن نەهێشتووەتەو، دواجار بێینەوە سەر سەماو مۆسیقای جیاواز لەشەقەی ئەو نوغکخبە ؟ خوێندەوارەی ؟ کە پەیوایە بایەختکردنی مۆسیقاو گۆرانی تورکی و ئیران و عەرەبی و… دەتوانەت رەنگە بە قوەبوونەوەی ئەو تام و چیژە وەرگرەت لەنەو خودی مۆسیقاو هونەردا هەیە یا وەک دەڕۆن مۆسیقایەکی رەسەن بەرهەم دەنن.

هەقیقەت ئەوەیە کەمۆسیقا وەک بەشێک لەهونەرو کلتوری هەر کۆمەڵگایەک ناتوانرێت دیواری چینی بەدەورا بکێشرێت، ئاخەر بەشێک لەباشترین گۆرانیبێژەکانی کۆمەڵگای ئێمە وەک حەسەن زیرەک، ماملێ، هەمەر دزەیی… بەشێک لەکارو بەرهەمەکانیان لەئاوازو گۆرانی وڵاتان و ناوچەکانی ترەوە وەرگیراوە بەبێ ئەوەی کەهیچ کەس بە ناڕەسەن و نامە لەقەڵەمیان بدات. هەربۆیە ئەو قسەیەی کەئەمڕۆ دەکرێت سەبارەت بەکلتوری نامۆو بێگانە سەراپا پووچ و بێ ناوەڕۆک و چەقبەستووە.

دواجار دەمەوێت ئەوە بڵێم کە بەشێک لەم شێوەی کلتورە نامۆیە درێژکراوەی شێوەی هەمان ئەو بزووتنەوە کۆمەڵایەتیانەیە کە لەرەو لەوە لەسەر زوژەی جیاواز دەنەوە مەیدان و ناتوانریت رەنگەیان پێ بگیرێت . تە ناتوانیت پێڵاوو پانتۆڵ و پەنیرو پایسکیل و ئەپڵ و کۆمپیوتەرو هاندو جلوبەرگ و خواردنی هاوردە بەکاربهێنیت و کەچی فتوای حەرامبوونی سەماو گۆرانی هەریەک لەو وڵاتانە بدەیت، ئەمە چیە وەڵڵا کلتوریکی نامۆیە. هەربۆیە بەشێک لەم بزوتنەوەیە لە راستیدا کەشەکەیان خراپی ئەم سەمایەو سەماکارەک نیە، بەقەد ئەوەی لەڕێیشەوە کێشەیان لەگەل شادی، هەڵپەڕکێ و سەما، گۆرانی و مۆسیقا و پەیکەرتاشین و ئارایشت ستاتیکاو خۆشەویستی و رۆژی خۆشەویستیدا هەیە، بە بەسەمای دوو گەنج ئەوەندە ناڕەحەت بوون کە ئارامی

کۆمەڵگایان خستە بەردەم مەترسییەوە. ئەم شەڕەی کەئەمڕۆ لە کۆمەڵگادا هەیە درێژکراوەی راوەستانەوەی ئەو دوو بەرەیە کە یەکێکیان ئەم شمشیر بەدەستانە نوێنەرایەتی دەکەن و ئەویتریشیان بەرەیەکە کە تینووی ئازادی بەیان و دەربڕین و ئازادی خۆنمایشکردن و بڕیاردانن لەسەر ژیان و چارەنووسی خۆیان.

دواجار ئەوە بڵێین ئێوە دەتوانن بەبێ لەخوێن هەڵکێشانی جەستەی هیچ کەسێک بۆچوونەکانی خۆتان رابگەیەنن، بەڵام ناتوانن ریگە بەدەربڕین و بیرکردنەوەکانی ئەو بەشە لەخەڵکی ئەم کۆمەڵگایە بگرن کە تامەزرۆی عیشق و ئازادی و خۆشەویستین

ئەم بابەتە لە هەفتەنامەی هاوڵاتی دا ب□□او کراو□ت□!